

PASARÉTI PRÉDIKÁCIÓK
refpasaret.hu

**Pasarét, 2024. augusztus 8.
(csütörtök)**

Szepesy László

29. BÁSÁN TEHENEINEK VÉTKEI

Énekek: 125, 72

Alapige: Ámós 4,1-3

„Halljátok meg e beszédet, Básánnak ünői, akik Samária hegyén vagytok; akik nyomorgatjátok a szegényeket, megrontjátok az ügyefogyottakat, akik azt mondják az ő uruknak: Hozd elő, hadd igyunk! Megesküdött az Úr Isten az Ő szentségére, hogy íme napok következnek reátok, amikor szigonyokkal visznek el titeket, és a ti maradékokotokat halászó horgokkal. És a réseken mentek ki, mindenikőtök egyenest; és a Hermónba vettetek, ezt mondja az Úr.”

Imádkozzunk!

Áldunk és magasztalunk Téged, mennyei Édesatyánk, hogy ebben a zsoldárban is a Tied megsegítőinek mutattad magadat, és köszönjük, hogy ez biztat bennünket, hogy akármilyen állapotban, helyzetben legyünk is, Benned bízunk, Hozzád fordulunk segítségért, és abban reménykedünk, hogy nemcsak rajtunk van a Te szemed, hanem valóban elkészíted a szabadítást, a szabadulást még akkor is, amikor esetleg pillanatnyilag nagyon nehéznek tűnik sok minden. Köszönjük, Urunk, hogy néped történelme során számtalan alkalommal, mikor nehéz idők következtek be, elnyomták a szegényt, az igazat, a Benned bízót, visszaéltek sokan a hatalmukkal, akkor is Te mindvégig ott voltál, nem hagytad el népedet, számon tartottad a Tiedet, és az elég kegyelemmel elhordoztad őket, és megadtad nekik azt a hitet, azt a lelki erőt, amely által a Benned való reményben meg tudtak maradni, még hogyha testileg esetleg nehéz is volt. Köszönjük Neked, hogy ugyanaz az Úr vagy, aki régen is voltál, ugyanaz a Szabadító, akihez fordulhatunk, és köszönjük, hogy most is Rád nézhetnek a mi szemeink.

Kérünk, hogy a mai alkalommal is mutasd meg magadat, és mutasd meg az igén keresztül a Te akaratodat, leplezd le a bűnt az életünkben, adj nekünk őszinte alázatot, megtérést, de egyben Benned való reménységet is, kegyelmed felől való megerősödést! Kérünk, hogy az ige úgy hangozzék, hogy az erő és változás legyen az életünkben Lelked munkája révén! Ezért kérjük, legyen áldásod együttlétünkön, igehirdetésen és igehallgatáson egyaránt! Kérünk, hogy az engedelmesség lelkével is támogass bennünket, hogy elhitt akaratodnak ne csak ismerői és tudói, hanem akarói és megcselekvői is hadd lehessünk!

Szent Fiadért, Krisztusért kérünk, hallgass meg!

Ámen.

Igehirdetés

Korábban már néhány igehirdetésben említettük, hogy a Szentírást felosztó elődeink nem mindig szerencsésen választották el a fejezeteket. Így van ez jelen esetben is. Ámós próféta könyve 3. fejezetének folytatása a 4., és ez zavaró lehet, ha elválasztjuk a kettőt egymástól. Egyben kell látnunk őket. A 3. fejezetben a próféta általánosan beszél a romlottságról, ami a társadalmi és a vallási életben mutatkozott meg, és most, a 4. fejezetben felelőssé teszi az ország vezetőit ezért az állapotért. Ennek tükrében kell a felolvasott szakaszt értenünk, és kell az Úrra néznünk, és kérnünk, hogy aktualizálja az életünkre ezeket az üzeneteket. Ha a mi életünkben is jelen vannak ezek a bűnök, akkor leplezze le azokat, adjon megtérést, és mutassa meg az Ő kegyelmét.

Az első kérdés, amit meg kell válaszolnunk a felolvasott igeversek kapcsán, hogy kikhez szól az Úr? A címzetteket a próféta Básán teheneinek nevezi, de kik ők? Sokakat megtéveszt ez a gúnynév, mert hallván a tehén szót, rögtön – sajnos előítéletesen – asszonyokra gondolnak. Ez a feltételezés azonban több kérdést is felvet. Egyrészt a hatalom akkoriban főként férfiak kezében volt, nők nem viselhettek Izráelben állami tisztséget, sem bírói hivatalt, márpedig a próféta – ahogyan azt majd látni fogjuk a továbbiakban – ezekről a befolyásos emberekről beszél: bíróról és hatalommal rendelkező tisztviselőkről. Mondhatnánk, hogy a férjeiken keresztül zsarnokoskodó asszonyokról van itt szó, de furcsa, hogy akkor a próféta miért nem emelte ki ezt a bűnt is úgy, mint pl. Akháb király esetében, akiről tudjuk jól, hogy majdnem mindenben feleségének, Jézabel királynőnek akart tetszeni, és aki valóban többeket megöletett felesége miatt. Valószínűbb tehát, hogy Ámós próféta itt nem a feleségeket, hanem a hatalommal bíró férfiakat nevezi básáni teheneknek, mégpedig mohóságuk és kapzsiságuk miatt. Ezen pedig, hogy teheneknek szólítja őket, és nem bikáknak, ne akadjunk fenn, mert az félreérthető lett volna. A bika ugyanis az ókorban

a hatalom és az erő szimbóluma volt, ellenben a tehén az elhízásé, a mértéktelenségé és a mohóságé, és az Úr ezt akarta kihangsúlyozni a vezetők lelki életével kapcsolatosan. A próféta tehát Izráel vezetőihez szól továbbra is, ahogy az előző fejezetben is már megszólította őket.

Mondanivalóját egy felszólítással kezdi: „*halljátok meg e beszédet, Básánnak tehenei*”. Bár ezt a néhány szót tarthatnánk általános felszólításnak, ami annyit jelent csupán, hogy figyeljete arra, amit mondani fogok, itt azonban annak fényében, hogy kikhez szól Ámós, többletjelentéssel bír ez a felszólítás, hogy halljátok meg. Hatalommal bíró, gazdag embereket szólít meg az Úr, akik mások felett uralkodtak, akik ahhoz szoktak, hogy ők parancsoljanak másoknak, és mások figyeljenek rájuk, nem pedig, hogy nekik mondják meg, hogy mit tegyenek, illetve hogy ők hallgassanak meg másokat. Olyan vezetőkhez szól Ámós, akik az embereket semmibe vették. Tudjuk jól ezt bűneikből, mert nyomorgatták, kifosztották őket, erőszakosan és igazságtalanul bántak velük – a próféta korábbi szavai szerint. A hatalom és a gazdagság következtében felfuvalkodtak, többet gondoltak magukról és saját biztonságukról, mint kellett volna. Gőgösen megvetették a náluk alacsonyabban levőket, és úgy érezték, szabadságuk van figyelmen kívül hagyni mások érdekeit, a magukét pedig mindennél előbbre helyezhetik. Mások fenyegetéseitől nem féltek, hiszen hatalmuk, gazdagságuk és társadalmi pozíciójuk megvédte őket mindentől. Sok esetben szegték meg a törvényt, de senki nem vonta őket felelősségre ezért, és ez erősítette bennük azt a gondolatot, hogy biztonságban vannak, egyszóval ők érinthetetlenek. A szegényebbek, átlagpolgárok is így gondoltak rájuk, hogy pénzük, befolyásuk miatt minden bűnt büntetés nélkül meg fognak úszni. Ezeket az embereket szólítja fel Ámós, hogy hallják meg az ő beszédét. Miért? Mert bár ő csak egy egyszerű barompásztor volt – ahogy az igében olvassuk –, de az Úr prófétájaként szólt hozzájuk. Mindazt, amit mond, nem szabad egy egyszerű szegény ember szavaiként fogadniuk, hanem Isten ítéleteként, aki fölöttük áll, aki minden emberi látszat ellenére meg tudja és meg is fogja ítélni őket.

A próféta básáni teheneknek hívva őket, kigúnyolja gőgjüket és felfuvalkodottságukat. Azzal, hogy felszólítja őket, hogy „*halljátok meg e beszédet*”, mintegy azt mondja: tudom, hogy mivel gőgösek vagytok, ezért majd meg fogjátok vetni a fenyegetésemet. Az egyszerű embert sem hallgatjátok meg, mert mások szava nem érdekel titeket. Azt hiszitek, hogy mivel az emberek nem tehetnek ellenetek semmit, ezért Isten sem jelent rátok semmi veszélyt? Azt hiszitek, hogy Ő nem áll fölöttetek bíróként, hogy megítéljen titeket? Engem, az Ő szolgáját is megvettek – mondja Ámós –, és azt kérdezitek: ki ez az Ámós, és hogy merészel egyszerű pásztor létére ránk támadni? Ki ez a senkiházi, hogy fölénk helyezve magát, ítéletet mondjon

fölöttünk? Tudom – mondja Ámós –, hogy szavamat, ami az Úr kijelentett üzenete, személyem miatt semmibe fogjátok venni. De akkor is halljátok meg, ti básáni tehének.

Ámós tehát azért szólítja fel őket a figyelésre, hallásra, mert bizonyos körülmények között, van olyan, hogy az ember szíve megkeményedik, hajlamosabbá válik arra, hogy kemény szíve legyen, és ne akarja meghallani az Úr szavát. Van az a társadalmi pozíció, van az a munkahelyi tisztség, van az az anyagi helyzet vagy világi pozíció, elismertség, amikor az ember szíve keménnyé válik Isten szava iránt. A gazdagság, a hatalom, a hamis biztonság, az, hogy büntetlenül, látszólag következmények nélkül tehetünk bármit is, ezek olyan kísértések, amelyek miatt az emberek többnek gondolják magukat, mint amik valójában, mint egyszerű porszemek Isten szemében. Nem minden esetben van természetesen ez így, ezt nem állítja a próféta, de sokakat megkísért ez a felfuvalkodás és ez a gög. És hozzáteszem: nem csak nagy pozíciókban, országok vezetőit kísérti ez meg, minket, egyszerű hétköznapi embereket is megkísérthet.

Beszéljünk kicsit arról, hogyan szól Ámós. Egyértelmű, hogy a hangnem gúnyos. Először értsük meg, hogy mire utal ezzel a gúnynal, utána pedig beszéljünk arról, hogy helyesen teszi-e ezt, hogy így beszél.

Minek nevezi tehát őket? Básáni tehéneknek. Mire utal ezzel? Először is – ahogy említettem – a tehén a jólét, a kövérség, a gazdagság szimbóluma volt az ókorban, amit áldásként is lehetne említeni, de egyúttal a mohóságé, a kapzsiságé is. Ezeket a vezetőket azért nevezi tehát tehéneknek, mert megkövéredtek, lehet, hogy testi és lelki értelemben egyaránt. Lehet, hogy némelyek testileg is kövérek voltak, és Ámós, látva a vezetők testesebb alkatát, Isten ezt a képet juttatta eszébe. Pont ezért lehetséges, hogy itt kövér férfiakról van szó. Azért is valószínű ez, mert a gazdagok sok lakomát tartottak, amelyeken bőségesen volt mit enni, munkát viszont nem végeztek annyit, mint más egyszerű munkás ember. Másrészt pedig a folytatásban, a következő versekben Isten büntetésül éhséget bocsátott ezekre az emberekre. Tehát valószínűleg itt testi alkatról is szó van, tehát a hasonlatot vehetjük szó szerint is, hogy elhízott, kövér vezetőkről van itt szó. Na nem azért beszél így Ámós, mert a kövérséget akarta volna kigúnyolni, hanem azért, mert ezek az emberek mások kárán, baján híztak meg. Másoktól vették el azt, ami őket meghízaltta. Ugyanakkor a hasonlat fontosabbik része a lelki oldala. Ez pedig arra utal, hogy ezek olyan falánk, mohó, semmivel sem megelégedő emberek voltak, akik mindig csak többet és többet akartak. Ez a szív romlottságáról beszél, amely nem tud örülni a meglévőnek, megelégedni azzal, ami van, amely szüntelen egy feneketlen gyomrot akar megtölteni, de bármennyit is eszik, sosem elégszik meg. Mindig többet és többet akar. Ilyen a bűnös szív. Lehet természetesen va-

laki bűnös létére is mértéktartó, de a szívében lévő feneketlen mélységet csak Isten tudja kitölteni. A szóban forgó embereknek nem gondoltak másra, arra, hogy gazdagságukból esetleg juttassanak a szegényebbeknek is. Ezeknek a vezetőknek nem ez volt a mindennapi problémájuk, hogy hogyan adjanak másoknak. Hiszen Isten azért adja nekünk a munkát, hogy legyen mivel gondoskodnunk családunkról, de a szükségben levőkről is (ahogyan azt az Efézus 4,28-ban is olvashatjuk: Isten arra hívja fel a figyelmet, hogy azért dolgozhatsz, hogy tudj gondoskodni magadról, családotról, és tudj adni a szükségben levőknek). Ezek az emberek azonban mindent maguknak akartak. Ez az önzés, telhetetlenség, mindent magamnak akarás jellemezte ezeket a vezetőket. Miért nevezi őket básániaknak? Básán Izrael országának legelőiben leggazdagabb része volt. Az ottani rétek híresek voltak a dús füvükről, és így a kövér teheneikről is. (A Zsoltárok 22,13 is utal egyébként básáni bikáira, mint a legtermetesebb bikákra.) Azt mondja tehát a próféta, hogy ezek az emberek rátették kezüket az ország leggazdagabb részére, hogy azon ők maguk meghízzanak. Érthetjük ezt szó szerint is, úgy, hogy a legjobb füvű földeket szerezték meg maguknak, de úgy is, hogy a legjobban jövedelmező tisztségeket kaparintották meg az országban, hogy minél gazdagabbak legyenek.

A próféta mégis azt mondja róluk, hogy ezek a básáni tehének Samária hegyén élnek. Mit jelent ez? Tudjuk jól, hogy Samária volt Izrael fővárosa. Ezek a vezetők itt éltek, a király városában, az ország kormányzatának központjában, és úgy gondolták, hogy a fővárosból, mint egy őrtoronyból felügyelik és vigyázzák az ország ügyeit, dolgait. Úgy tekintettek magukra, mint az ország vigyázóira, akik védik és felügyelik a nép dolgait. Tehát bár magukra a nép vezetőiként és oltalmazóiként gondoltak, Ámós próféta leleplezi őket, mintegy azt mondva: dehogy vagytok ti azok! Ti tehének vagytok, akik Samáriában is csak a lakomákon hizlaljátok magatokat. Nem a közbiztonságért, a nép jólétéért aggódtok, mint ahogyan tettetitek, hogy ti vagytok a nép biztonságát adó vezetői, hanem ellenkezőleg, az ország vagyonát, gazdagságát faljátok fel, mint tehén a rét fűvét, vagy olyan tehén, amely már más legelőjén legelészik, nem a sajátján. Mivel mohók és telhetetlenek vagytok, ezért az egész kormányzás nem más számotokra, mint magatok hizlalása, olyan számotokra, mint a tehénnek a legelő. Ezért utal Samária hegyére, hogy lássuk, hogy itt az ország vezetőiről van szó. Sajnos napjainkban is megfigyelhető ez a lelkeség, mentalitás vagy gondolkodás, amikor valaki egy tisztséget, egy állást, amellyel az országot, vagy egy várost, falut, vagy csak egy közösséget kellene szolgálnia, elsősorban a fizetés miatt szerez meg, hogy maga meggazdagodjon, meghízzon, nem pedig azért, hogy munkájával mások jólétéért tegyen valamit. A tisztséget inkább lehetőségnek, és nem szolgálatnak látják. Nagy a különbség!

Itt kell feltennünk azt a kérdést, hogy mit jelent, amit Ámós mond: „*akik azt mondják az ő uruknak: Hozd elő, hadd igyunk!*” Mit jelent ez a felszólítás? Kikről beszél itt? Többen az uruk kifejezés miatt gondolták azt, hogy itt az asszonyok a címzettek, de mint mondtam, itt másokról van szó. Milyen urakat szólítanak meg, és ki beszél kihez? Itt a vezetők maguk között beszélgetnek. Ez egy elképzelt szituáció. Ámós itt előadja a hétköznapi jelenetet: a szegényeket kifosztó tisztségben levők beszélnek az őket lefizető, gazdag, hatalmas vezetőkkel. Azok a megvesztegethető, pénzéhes bírák szólalnak meg, akik fizetségért szolgáltatottak igazságot, és hozták meg ítéletüket a perek során. Ők mondják jelképesen a gazdagoknak, a vezetőknek: „*Hozd elő, hadd igyunk!*” Azaz hozd elő, adjátok oda a pénzt, és mi a javatokra fogunk ítélni. Csak adjátok oda a kenőpénzt, hogy mi is dőzsölhessünk, mulatozhassunk, oltsátok a szomjunkt, mohóságunkat, és tiétek az ítélet. Látjuk tehát, hogy milyen szintű volt a korrupció, a megvesztegetés akkoriban, hogy az igazságot, ítéletet, mint valami portékát adták-vették. Ezekre utal itt Ámós. „*Hozd elő, hadd igyunk!*”

Ámós ezeket a vezetőket viselkedésük, gonoszságuk, telhetetlenségük és mohóságuk miatt állatoknak nevezi, teheneeknek. Ez is egyébként nem akármilyen sértés volt akkoriban, hogy ezeket a férfiakat nem embereknek nevezi, hanem állatokhoz hasonlítja őket, akiket ösztöneik és mohóságuk vezet. Ők maguk úgy gondoltak magukra, hogy szinte már félistenek, a gazdagság, a biztonság őket mindenki fölé emeli, Isten azonban megalázza őket azt mondva, hogy még az ember elnevezésre sem vagytok méltók. Ezért nevezi őket tehének. Itt is beteljesedik az ige: „*Mert aki felmagasztalja magát, megaláztatik.*” Az Úr itt megalázza ezeket a vezetőket.

A következő kérdés az, hogy Ámós miért gúnyolja őket. Isten gyermekének, különösen egy prófétának, szabad így beszélnie? Arról már említést tettem, hogy a próféta nem a kövérségüket, testi kinézetüket gúnyolta elsősorban, hanem bűneik miatt feddte meg őket, ami által megkövéredtek. Feddése, gúnyolódása is inkább lelki tükörként szolgált ezeknek az embereknek, és nem arra való felszólítás volt, hogy most már tegyetek valamit, és fogyjatok le. Szóval megengedett dolog a gúnyos hangnem Isten gyermekei vagy Ámós számára? Tudjuk jól a Szentírásból, hogy Ámós esete nem volt egyedi. Pl. Keresztelő János minek hívta a képmutatókat? „*Mérgek kígyók fajzatai*”-nak. Hát nem a legbarátságosabb megszólítás. Vagy Krisztus mihez hasonlította a farizeusokat? Meszelt sírokhoz. Tehát a gúnyos hangnem használata nem idegen Istentől, szándékosan mondom így, mert ezt Ő jelentette így ki, Ő adta a próféták szájába mondanivalójukat. Az is bizonyos ugyanakkor, hogy Isten sosem gonosz szándékkal gúnyolódik, hanem céljai jók és igazságosak. Mert Isten a gúnyal nem bántani akarja a megszólítottakat – ahogyan mi, emberek egyébként tenni szok-

tuk sajnos, nekünk a bántáson kívül nem sok célunk van a gúnnyal –, hanem célja inkább valamilyen bűn leleplezése, mint pl. jelen esetben a mohóságé. De miért használ ilyen kemény beszédet, és miért nem tud finomabban fogalmazni Ámós? Azért, mert a megkeményedett szívről a békés szavak lepattannak, nem érik el céljukat. Előfordul olyan, hogy a kemény szívű emberhez csak a kemény beszéd jut el. Van ilyen.

Ezek a vezetők nem hallgattak meg akárkit, hiszen magukat mindennek fölött állóknak gondolták. Ezért Isten kemény beszéddel, szinte már bántó gúnnyal szólítja meg őket, hogy figyeljenek fel rá, és felhívja bűneikre a figyelmüket. Isten tehát ebben az esetben a kemény szívű, makacs emberekkel beszél így, figyelemfelkeltő módon, és célja nem a bántás, hanem a leleplezés és a megtérésre hívás.

Ezzel a hangnemmel kapcsolatban azt is mondhatnánk, hogy tiszteletlen, mivel nem adja meg a magas pozícióban lévőknek a nekik kijáró tiszteletet. Fontos azonban megértenünk, hogy itt Ámós nem mint magánember beszél, hanem az Úr prófétájaként, ami szintúgy egy elég magas pozíció, aki pedig pont arra hívja fel a figyelmet, hogy a hatalmukat rosszra, gonoszra használták. Isten a hatalmat, gazdagságot azért adja az embernek, hogy segítse a rászorulókat, támogassa a kiszolgáltatottakat, támogassa a bírósági ügyekben azokat, akik ártatlanok, vagy akiket megkárosítottak. Ezek az emberek azonban hatalmuk mögé bújva ezzel ellenkező módon cselekedtek. A szegényeket kiszolgáltatták ellenségeiknek pénzért, erőszakhoz folyamodtak, ha kellett, az igazságot, bírói döntéseket pénzért adták-vették. Ez mindennek mondható, csak nem Istent dicsőítő életnek. Pont ezért Ámós szándékosan használ tiszteletlen hangnemet, hogy megértsék a vezetők: hatalmuk és gazdagságuk nem rettentik meg Ámóst, nem fél tőlük, mert vele az Úr van, aki meg fogja ezeket a bűnöket büntetni és ítélni. Ámós nem úgy szól hozzájuk, mint tiszteletre méltó emberekhez, hanem mint akik elárulták az Urat, és visszaéltek hatalmukkal. Ezek az emberek azt akarják elhíttetni magukról, hogy érinthetetlenek, Isten pedig azt üzeni nekik Ámós által, hogy Ő fogja felelősségre vonni őket. Tisztségük, hivatali magasságuk nem védi meg őket. Látjuk tehát, hogy ezekben az igeversekben is Isten a gyámoltalanok, elnyomottak védelmezőjeként jelenik meg, aki nem hagyja, hogy népét minden következmény nélkül elnyomják vagy sanyargassák. Minden olyan társadalomnak, kormányzati rendszernek, amely ezekre a bűnökre épül – amelyekről itt a próféta beszélt –, előbb-utóbb Isten ítéletével kell szembenéznie, ezt maga az Úr biztosítja és ígéri meg, ahogyan a következő versekben lévő ítéletek is ezt mutatják. Ezekből mind megtérésre hívja az Úr az Övéit.

Röviden az ítéletről is hadd szóljak. Ámós két képet használ. Az egyik, hogy ezeket a vezetőket, mint valami halakat fogják halászáshoz használt

eszközökkel, horgokkal és szigonyokkal kifogni. Mit jelent ez? Miért ezt a képet használja Ámós? A hal a vízben biztonságban érzi magát. Az az ő közege, abban tud nemcsak élni, hanem jól mozogni, abban érzi jól magát. A szóban forgó hatalmasok, gazdagok azt hitték, ők is így élnek, jelképeesen szólva úszkálnak javaikban. Hatalmuk, vagyonuk megvédi őket minden bajtól, teljes biztonságban vannak minden veszéllyel szemben. Isten azonban azt mondja nekik, hogy ahogyan a halakat hirtelen kiragadják a vízből, abból a közegből, ahol biztonságban érzik magukat, úgy fogják ezeket a hatalmasokat is kirángatni palotáikból, pozíciójukból, és el fogják veszíteni vagyonukat és hatalmukat, amiben addig bíztak. Az őket körülvevő hamis biztonság hirtelen véget ér számukra. Olyan erővel fog jönni az ellenség, hogy kiragadja őket addigi világukból, és Asszíria valóban ezt meg is tette, megfosztotta pozíciójuktól, vagyonuktól, lerombolta palotáikat, stb.

A másik kép, amit Isten az ítéletre használ, az, hogy mindegyikük az előttük lévő résen keresztül fog menekülni. Ez a kép megint a hamis biztonságérzetről és reménységről beszél. Megerősíti, amit korábban mondott a próféta. Azt hitték, hogy Samária városfalait senki és semmi nem törheti át. Teljes biztonságban élhetnek a várfalak mögött, senki nem fogja tudni megfosztani őket hatalmuktól, palotáikban biztonságban vannak. Ehhez képest az ítélet arról szól, hogy a várfalat az ellenség át fogja törni, de nem csak egy helyen. A gazdagok – mondja Ámós – bármerre nézzenek majd, mindenhol repedéseket, réseket fognak látni a falon. A meneküléshez nem kell keresgélniük kijáratokat, kapukat, hogy a fal túlsó oldalára kerüljenek, csak egyenesen kell menniük, és előttük lesz egy rés. Így töri össze Isten azt a biztonságot jelentő falat, amiben addig bíztak. Azt pedig, hogy a Hermonba vettetnek (az eredeti héber szó a Harmon) – ez egy ritka szó, konkrétan csak ebben az igeversben fordul elő a Bibliában –, nem tudják a bibliatudósok, hogy mit jelent. Sokan a Hermon hegyre gondolnak, de azt más-hogy írják. Többen arra gondolnak, hogy ez egy város vagy terület, ahová ezeket a hatalmas embereket száműzték az asszírok, nem tudjuk pontosan. A lényeg az, hogy a biztonságot jelentő városból kiragadták, és máshová helyezték őket. Isten ítélete ez, hogy az ember elveszíti ezt a hamis biztonságérzetét, elveszíti mindazt, amibe addig kapaszkodott, amiről remélte, hogy megtartja, megvédi őt. És ami az emberekkel szemben esetleg még be is válhat – emberekkel szemben védekezhetünk pozícióból, ismerősök révén, a pénzünk is használhat, az ismerősi körünk is –, de Istennel szemben mindez nem használ semmit. Isten megvédi a gyámoltalanokat és az Ő népét is. És bár lehet, hogy ideig-óráig túri, hogy ezek a bűnös emberek nyomorgassanak többeket, de eljön az ő ítéletük órája is.

Mindezek után még arra a kérdésre válaszoljunk röviden, hogy mit üzen nekünk ez a szakasz azon kívül, hogy napjainkban is vannak ilyen ve-

zetők, ilyen pozícióban lévő emberek, és hasonló bűnökkel ma is találkozunk a hétköznapi életben. Először is az említett bűnök felett magunk is gondolkozunk el. Ne másoknál söpörjünk, hanem a saját udvarunkon először, hogy milyen mértékben van jelen szívünkben, életünkben mindaz, amiről eddig az Úr beszélt. A mohóság, a telhetetlenség, a meg nem elégedés nemcsak a vezetőket és a gazdagokat kísérti, hanem minden embert, csak más mértékben. A mi szívünkben hogyan vannak ezek jelen? Mennyire tudunk hálásak lenni mindazért, amit Isten nekünk adott, és mennyire tudunk megelégedni azzal? Vagy mennyire vágyunk mindig többre és többre, szinte már úgy, hogy sosem tudunk megelégedni azzal, ami van?

Mennyire vagyunk megszólíthatóak, mennyire figyelünk oda mások szavára, különösen is az Úr szavára? Ezek a vezetők szívük keménysége miatt nem akarták meghallani a próféta szavát. Mi hogyan figyelünk azokra, akik az igét hirdetik nekünk gyülekezeti bibliaórákon, alkalmakon, vagy akár egy beszélgetésben az egyik testvér mond nekünk valamit, mennyire fogadjuk be azt a szívünkbe? Vagy mennyire kemény a szívünk, és helyezük magunkat mások fölé, és zárkózunk el a hallgatás elől, mert azt mondjuk: ő nekem ne mondja ezt. Kicsoda ez, hogy az Úr igéjét mondja nekem? Nem keményedett-e meg a szívünk annyira, hogy csak a kemény beszédre figyelünk, vagy még arra sem?

Ügyeink intézése során mennyire kísért minket az, amiről itt olvashattunk? Ezek a vezetők a maguk érdekeit és céljait akarták mindenáron, szó szerint minden áron, akár erőszakkal, vesztegetéssel, kapcsolatok révén keresztülvinni, hogy nekik legyen jó. Ha nem is jutunk el vesztegetésig vagy hasonló bűnökhöz, de mennyire szeretnénk, ha ügyeink különleges elbírálásban részesülnének? Mi is próbáljuk a velünk kapcsolatos döntéseket valamilyen úton-módon befolyásolni, ráhatni a döntéseket és ítéleteket hozókra, hogy javunkra döntsenek, vagy rábízunk magunkat az Úrra, és az általa adott kormányzati formákra és döntéshozókra? Mert nincs hatalom, nincs felsőbbség, csak az Úrtól.

A gúnyolódás mennyire jellemző ránk? Nemcsak a másik szemébe, hanem akár a háta mögött vagy magunkban. Mi áll mögötte, mi van a szívünkben? Beszéltünk arról, hogy az Úr miért gúnyolódik: azért, hogy bűnt leleplezzen és megtérésre hívjon. Mi miért tesszük, ha tesszük? Szavaink a tiszteletről beszélnek, vagy pedig arról, hogy mi mindenkit megítélhetünk, és bárki felett pálcát törhetünk?

De bűneink megvizsgálása mellett nézzünk az Úrra is, mert Ő a közép-pont. Ő az, aki ezt az ítéletet kimondta Ámós által, ezért kell erről beszél-nünk, Ő az, aki mindezeket látta a vezetők szívében, mert Ő a „vesék és szívek vizsgálója”, nem az ember, és Ő az, aki leleplezte bűneiket. És néz-ük, hogy miközben így leleplezi, nem hagyja ezeket a vezetőket sem bű-

neikben, mert az ítélet még arrébb van. Amit Ámós mond, az figyelmeztetés, megtérésre hívás. Tehát Isten még ezeket a vezetőket sem akarja bűneikben hagyni, hanem keresi őket, megszólítja, és Ámós révén megtérésre hívja az ilyen súlyos bűnöket elkövetőket is. Olyan országvezetőket vagy hatalmasokat, akik másokat nyomorgattak, mint pl. Zákeus, aki egy város felett zsarnokoskodott, fővámszedőként meglopta, ő maga vallotta be később. Nyomorgatta a szegényeket, elvette tőlük, ami kevesük volt, hogy az övé legyen több. De amikor az Úr Krisztus megkereste őt, akkor újjáteremtette, új emberré tette, és megbánást adott neki. S azonnal észrevette Zákeus, hogy innentől kezdve máshogy kell élnie, és bocsánatot kért, és még kárpótlást is fizetett. Ő is hogy élt gazdagságával? Azt mondta: „*vagyonom felét a szegényeknek adom*”. Nem azoknak, akiket megkárosított. Megértette, hogy az Úr szándéka ez: azért van nekem ennyim, hogy másoknak segítsek. És ezek után jön, hogy azoknak is, akiket megkárosítottam, azoknak is kárpótlást adok, nem is akármilyet. Az Úr keresi az ilyen bűnös vezetőket, megtérésre hívja. És akik nem akarnak megtérni, azokra az ítélet vár. Ezek nem csak fenyegető szavak, ezek beteljesedett szavak. Az Úr ezek szerint cselekedett. Jó nem elfelejteni, hogy Isten minden világi hatalommal bíró ember felett áll. Nincs olyan országvezető, világi vezető, magas pozícióban lévő vállalati vezető vagy bárki más, aki fölött ne állna ott az Úr. És bár látszólag ezek az emberek sok mindent tehetnek, az Úr mégis azzal bátorít minket, hogy Ő számon tartja tetteket, számon tart minket, és Ő fog egyszer majd igazságot szolgáltatni. Isten hosszan tűri a bűnöket, de végül Bíróként fog igazságosan ítélni.

Ámós emlékeztet minket erre, mert Isten szentségét hozza elénk. „*Megesküdött az Úr Isten az Ő szentségére.*” Isten szent Isten! Nem lehet Őt bűneinkkel kigúnyolni, megvetni, semmibe venni. Az ember hiheti azt, hogy minden következmény nélkül véthet Isten szentsége, tökéletes jósága ellen, de nem! Isten megesküdött az Ő szentségére – mondja Ámós –, hogy eljön az ítélet, eljönnek azok a napok. Az Ő szentsége garantálja azt, hogy lesz ítélet, mert nem lehet következmények nélkül Isten szentsége ellen véteni. A golgotai kereszt világosan beszél erről: a szent Isten ellen elkövetett bűnöket meg kellett büntetni, és Krisztus ezt vállalta magára helyettünk. Hála Neki, hogy az ítélet Őt érte utol, és nem minket. Ha hiszünk Benne, akkor ez a reménységünk, ha nem, Ámós arra figyelmeztet minket, hogy akkor az lesz a sorsunk, amit az ítéletben kifejt. Az Úr adjon nekünk nemcsak megtérést az említett bűnökből, hogyha jelen vannak az életünkben, hanem azt a reménységet minden helyzetben, amikor esetleg hátrátételt kell szenvednünk, hogy az Úr a mi védelmezőnk, az Úr a mi oltalmazónk. Lehet, hogy hosszan kell túrnunk valamit, ami meghatározhatja a mindennapi életünket elég súlyosan, de Ő mindig az Ő nép-

ének védelmezője és őrizője marad. És Ő a szent életre törekvőket megsegíti, vezeti, és a Benne való hitben megtartja. Törekedjünk a szent, Istennek odaszánt életre, hiszen ahogy Krisztus maga is mondja: szentek legyetek, mert a ti Atyátok, Isten is szent! Szentlelke által vezessen és segítsen minket ebben a hitben és az ilyen életre való törekvésben!

Imádkozzunk!

Urunk, Istenünk, hálát adunk ezért az ígéért, hiszen megmutatkozik benne az, hogy Te valóban a szíveknek, veséknek, az emberi belsőnek vizsgálója és ismerője vagy. Te leplezted le ezeket a bűnöket, mert Te belelátsz nemcsak a gondolatainkba, hanem a lelkünkbe, és köszönjük, hogy Izráel népének vezetőit is leleplezted, hisz Te magad mondtad, hogy semmi sem marad elrejtve és sötétben, hanem világosságra hozod. Amit suttogva mondanak egymásnak az emberek, azokat majd Te kihirdeted hangosan. Köszönjük Neked, hogy ebben nekünk nem pusztán az ítéletet és a bíraskodást felvállaló úr voltod jelenhetik meg, hanem a mi védelmezőnk, a mi oltalmazónk, aki valóban igazságot szolgáltat. Mi, gyarló emberek igazságot nem, csak jogot tudunk szolgáltatni időnként, de látod, hogy ott is a bűn mennyire el tudja torzítani az egyes ügyeket.

Köszönjük, Úr Jézus Krisztus, hogy azért jöttél, hogy mindezekből megszabadíts. Köszönjük Neked, hogy Ámós által is megtérésre hívtad ezeket a vezetőket, mert a bűn-leleplezés célja mindig ez, hogy Hozzád térjünk, bánva bűneinket, és egyedül Krisztusban reménykedjünk. Köszönjük, hogy Őbenne viszont reménykedhetünk, mert Őbenne készen van számunkra a bocsánat és a kegyelem. Köszönjük, hogy Zákeus és sok más vezető életén keresztül ezt megmutattad. Köszönjük, hogy Dávidot is helyreállítottad bukása után. És köszönjük, hogy ha Előtted megjelenünk, és beszélünk Veled a szóban forgó bűnökről, kérhetjük valóban mi is a kegyelmet, mert a mi bűneinkért is meghaltál.

Kérünk, Úr Jézus Krisztus, hogy ösztönözz minket az odaszánt, szent életre, hogy a Te akaratod határozzon meg bennünket, ne az, ami a világban szokás, ami elterjedt, amit a többség tesz, ne az, amit bűnös szívünk magától diktál, hanem amit a Te ígédben látunk, és ami elénk van adva útként, azokon járjunk, azt cselekedjük. Így kérünk, hogy őrizz meg a mindennapi kísértések során, és láncolj magadhoz bennünket hit által!

Könyörgünk azokért, akik testi módon szenvednek betegségtől, különféle fájdalmakat hordozva otthon vagy kórházi ágyakban. Kérünk, Te erősítsd meg lelküket hit által, Benned való reménységben, lelki erejük legyen elhordozni mindazt, amit rájuk terheltél, és adj nekik, kérünk, gyógyulást! Könyörgünk gyászolóinkért. Te, aki magad vagy a feltámadás és az élet, legyél az ő reménységük és egyedüli vigasztalójuk!

Áldunk azért, hogy a gyermekek lenn lehetnek Neszmélyen, áldd meg, kérünk, még a hátralévő idejüket, alkalmakat, kérünk, adj ott is, számukra is újjászületéseket, megtéréseket!

Kérünk, áldd meg igédet, hogy amikor halljuk, valóban a Szentlélek megnyissa a szívünket, mint Lídiának, be tudjuk fogadni azt, és valóban gyümölcsöt tudunk teremni. Így kérünk, hogy abban a helyzetben, amiben vagyunk, vezess bennünket, bátoríts, erősíts, adj Benned való reményt, és ha kell, akkor intsél szeretettel megtérésre! És vezess bűnbánatra, ami akaratod szerint való. Így kérünk, hogy őrizz meg bennünket addig, amíg magad mellé nem veszel minket, vagy vissza nem jössz az ég felhőin át!

Kérünk, addig is minden nap őrizz a kegyelmedben való reménységben a hit útján szent Fiadért, Krisztusért!

Ámen.

72. zsoltár

1. Uram, a te ítéletedet Adjad a királynak,
És igazságodnak értelmét A király fiának,
Hogy ő a te nagy seregedet Igazán ítélje,
És a te sok szegény népedet Törvénnyel vezérlje.

2. Nagy alázatosan imádják Őt minden királyok;
Minden népek őtet szolgálják, És ő léssen urok,
Mert ő a szegényt megsegíti, Aki őtet hívja,
És a nyomorultat megmenti, Kinek nincs gyámola:

3. A szűkölködőket megszanja Nagy kegyességében,
És a szegényt hozzá fogadja, Megőrizvén híven.
Megtartja erőszaktól őket, És a csalárdságtól,
Nagyra becsüli ő véröket, Megmenti gonosztól.

4. E földön minden nemzetségek Őtet áldják vígan,
És szívük szerint dicsekednek E kegyes királyban.
A pogányok is így dicsérik: Dicsőség Istennek,
Aki nagy csudát cselekeszik, Ura Izráelnek.